

Tots els camins duen al patiment

JOSEP PASTELLS

La categoria de l'obra poètica de Lluís Freixas (Cassà de la Selva, 1964) garanteix d'entrada que el seu primer llibre de relats estarà ben escrit, sense despropòsits lingüístics que molestin o desmotivin els lectors més severes. Si alguna cosa havia quedat clara amb *L'epifania de les cisternes* i *La confederació de les ànimes* és que, com tot bon poeta, Freixas força i exigeix a la llengua perquè sap, o potser intueix, que els límits del llenguatge d'una persona són els límits del seu món. Rellegir les dues obres esmentades és potser una de les millors formes d'aproximar-nos a l'univers d'un autor que, també en el camp de la narrativa, exhibeix un innegable sentit del ritme, una gran varietat lèxica i una notable riquesa expressiva.

I és que, a més de servir-nos per constatar que l'escriptor cassanenc pot ser tan bon narrador com poeta, *Camins particulars* ens mostra un Freixas capaç d'explorar multitud d'arguments, d'endinsar-se en molts dels camins (mai millor dit) a l'abast de qui pretén fer literatura. Com bé diu Miquel Pairoli al text de presentació, els tretze relats que formen aquest recull són «camins particulars que s'obren, s'entrellacen i desapareixen en el bosc i en les pàgines del llibre».

Independentment de l'encert final en la resolució de cada conte, en una època en què semblen predominar les ficcions sense propòsit sempre és saludable trobar una obra que només pot ser conseqüència de preocupacions estètiques i vitals de l'autor, un llibre escrit amb la convicció que viure equival a patir i que escriure històries amb final feliç no té cap sentit. Potser per això el lector sentirà ecos del Kafka més angoixat, però també podrà detectar la incapacitat de diàleg característica de moltes obres de Pavese, el realisme i la sensibilitat de Steinbeck, l'estoïcisme de Sèneca o l'absurd de Ionesco. Amb una visió lúcida, il·luminada i perplexa, Llu-

ís Freixas ens projecta des d'uns quants angles una imatge gens benèvola, més aviat àcida, d'una societat on els més perspicaços, en arribar a la maduresa, descobreixen que s'han acabat convertint en allò contra el que lluitaven quan eren joves. Les passions incontenibles són el pa nostre de cada dia en un món sense sentit i carregat d'hipocresia, ple de gent amb ganes de revenja i delerosa d'assistir a esfondraments personals que permetin esmicolar sense pietat ni remordiments a qui no ha fet res més que seguir els seus instints.

Com és lògic i natural, els contes són desiguals, però els més reeixits (*Un mal lleig*, *Un deute antic* o *La treva*, per esmentar-ne només tres) demostren que, com els autèntics caminants, el Freixas narrador té les cames fortes i és capaç de dur-les tan lluny com vol, que domina la cadència dels seus passos i sap aturar-se sempre que convé per observar el terreny, descobrir-ne el més significatiu i encaminar-s'hi amb la voluntat d'acabar la ruta de la millor manera possible. L'únic problema, potser, és que el mapa dels diferents camins, el dibuix dels tretze recorreguts que ens proposa el llibre, no acaba d'estar ben dissenyat. De vegades fins i tot sembla que l'autor s'entretingui en corriols poc interessants o agafi dreceres inútils, que quan va recórrer (o concebre, si ens deixem de metàfores) alguns camins no estava prou inspirat. Però més aviat es tracta d'una qüestió d'ordre o, en aquest cas, de desordre, d'una elecció que no afavoreix en absolut la percepció del traçat: els paisatges o passatges literaris de major relleu no apareixen fins ben bé la meitat del llibre, de manera que els lectors que passegen pels seus camins, els viatgers que s'introdueixen en les seves pàgines, no són conscients des del principi de l'autèntica vàlua d'un territori que potser mereixeria una entrada millor.

En tot cas, és d'agrair que Freixas hagi prescindit de l'accessori en bona part dels

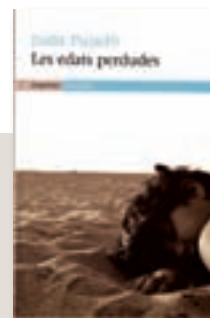
LLUÍS FREIXAS

Camins particulars

Accent Editorial.

Girona, 2009. 135 pàgines.

relats, i hagi aconseguit així una eficàcia narrativa que sovint culmina amb desenllaços demolidors. De tota manera, i sempre des del punt de vista de qui signa aquestes línies, potser hauria pogut acabar de polir algunes històries massa previsibles o, millor encara, excloure del recull un parell de contes que desentonen en excés amb la resta. En línies generals, però, *Camins particulars* és un llibre molt recomanable que situa Lluís Freixas com a membre de ple dret de la primera divisió de la narrativa catalana.

JUDIT PUJADÓ

Les edats perdudes

Empúries, Narrativa, 348

Barcelona, 2009.

252 pàgines.

La tercera novel·la de Judit Pujadó (1968), barcelonina afincada a Gualta, aborda dues etapes de la vida d'una dona: l'adolescència en una barriada de Barcelona i uns mesos en un poble empordanès, durant la seva primera maduresa. Tres vides en una.